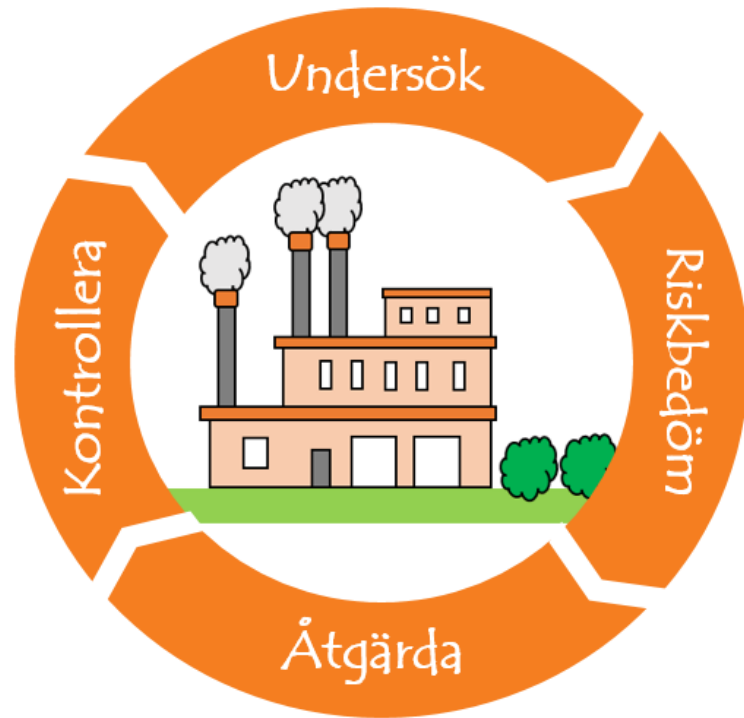
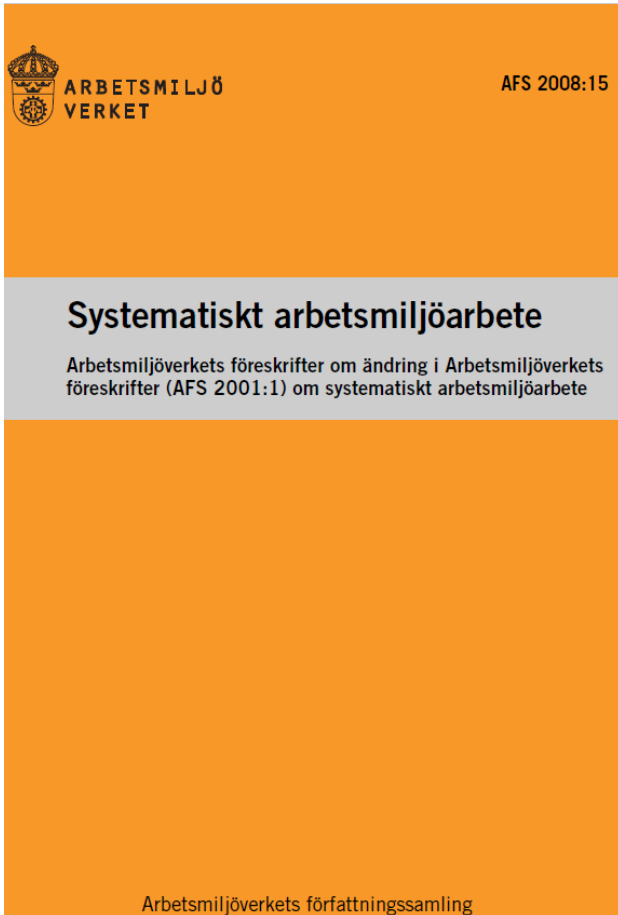

Fördjupning om medicinska kontroller
**Vikten av riskbedömning som grund till
ställningstagande till medicinska kontroller**

Malin Engfeldt, yrkeshygieniker
Katrín Dierschke, specialistläkare
Arbets- och miljömedicin Syd, Lund

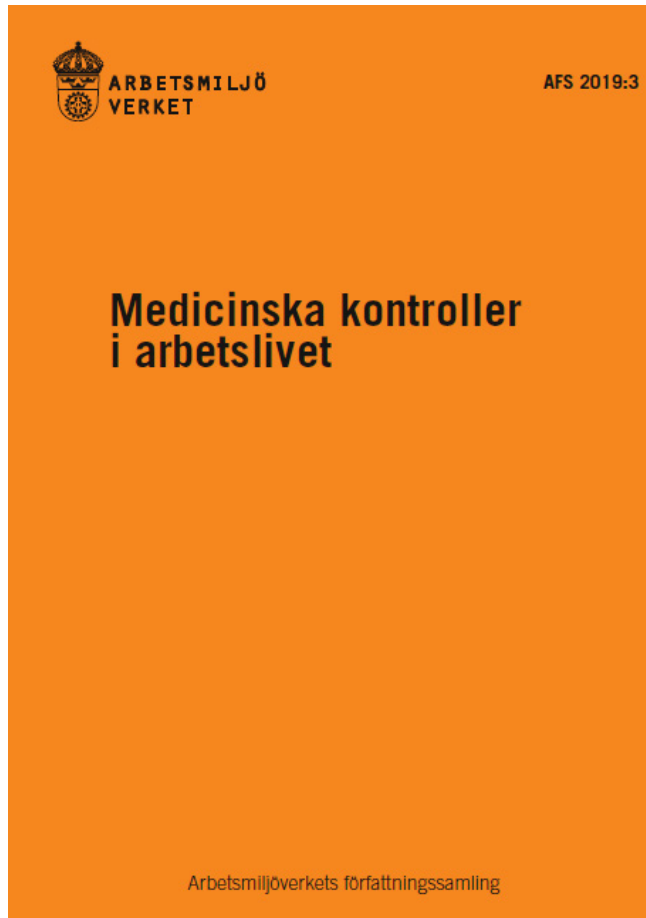
2023-09-05

Systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1)

Samma regler för arbetstagare som elever

Medicinska kontroller i arbetslivet (AFS 2019:3)

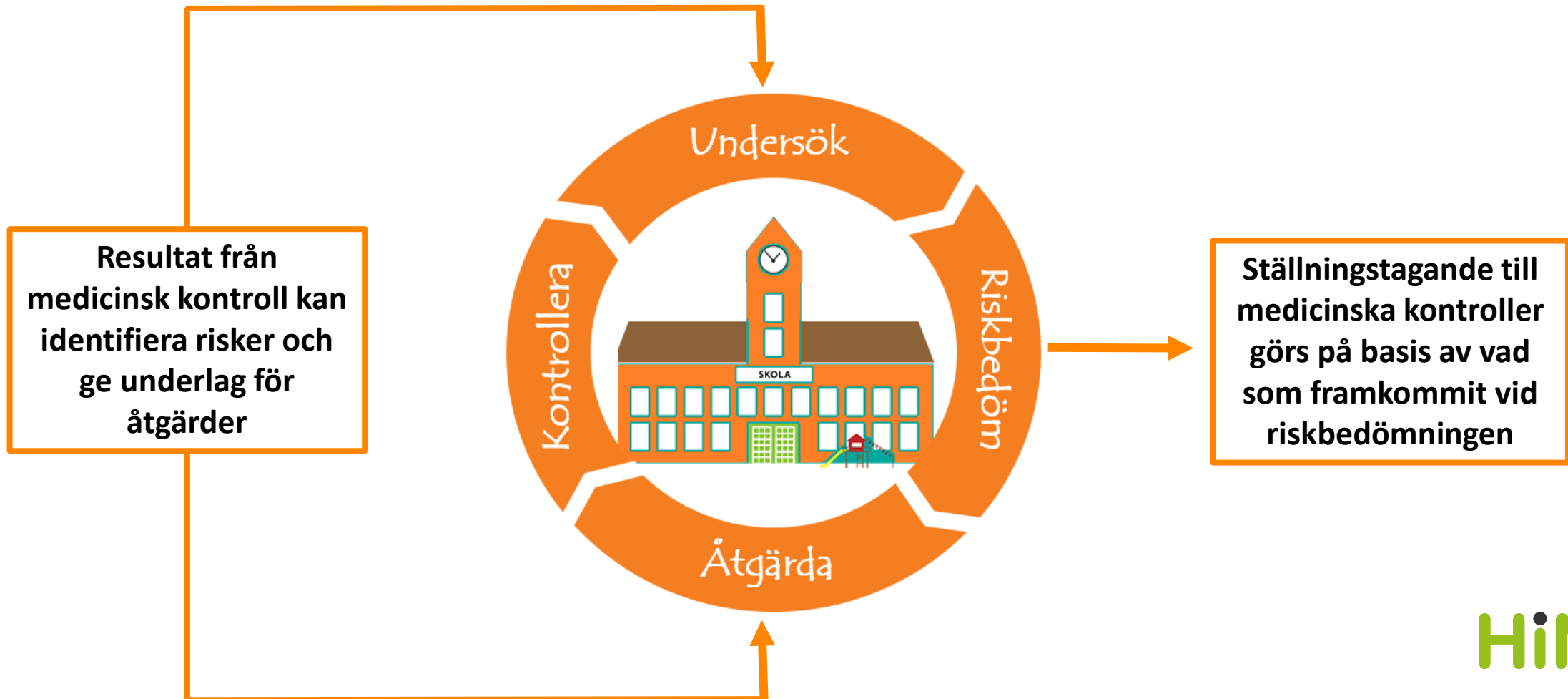

Syftet med föreskriften beskrivs i § 1:

Att minska risken för ohälsa relaterad till arbetet genom medicinska kontroller som:

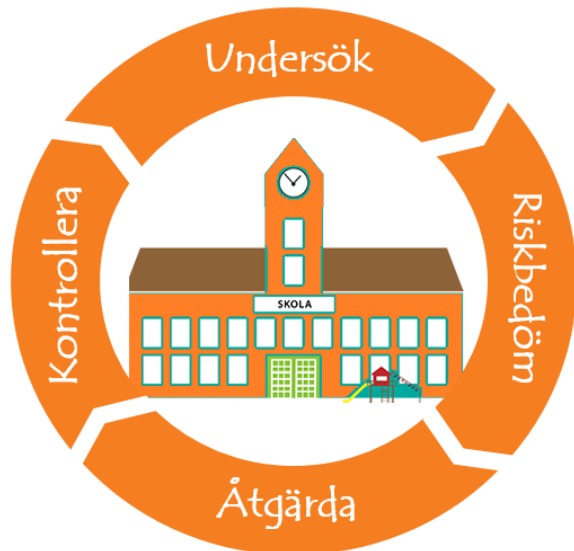
1. visar om arbetstagarens hälsotillstånd ***medger en viss typ av arbete***
2. ger möjlighet att ***tidigt upptäcka tecken på ohälsa*** som beror på exponering, och
3. ger ***underlag för åtgärder*** på arbetsplatsen

Medicinska kontroller - en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Undersök (hitta riskkällorna)

I 8 § i författningen om systematiskt arbetsmiljö (AFS 2001:1) står:
Arbetsgivaren skall **regelbundet** undersöka
arbetsförhållandena och bedöma riskerna för att någon
kan komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet.

När **ändringar** i verksamheten planeras, skall arbetsgivaren bedöma om ändringarna medför risker för ohälsa eller olycksfall som kan behöva åtgärdas.

Undersök (hitta riskkällorna)

Genom skyddsronder, medarbetarenkäter, medarbetarsamtal, arbetsplatsträffar och mätningar.

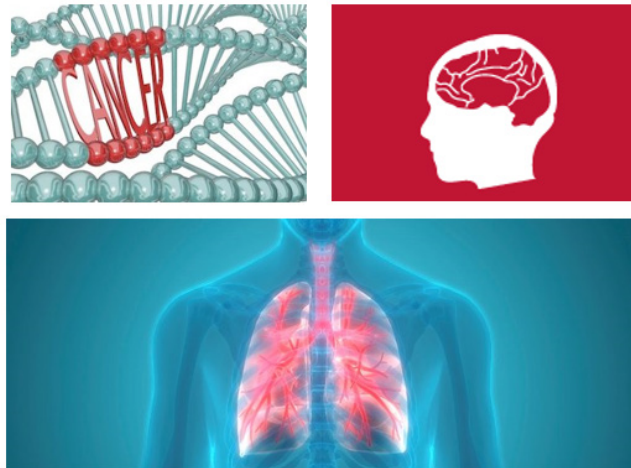
I skolans värld kan risker även fångas via elevhälsan och elevhälsoenkäter.

Undersök (hitta riskkällorna)

Riskkällor kan vara alltifrån ljudvolymen i matsalen, inomhusmiljö och ergonomiska aspekter i klassrummet, kemikalier i NO-salar, trafiksituationen vid hämtning/lämning, arbetsbelastning i lärarkåren, hot och våld, mm

Fysikaliska

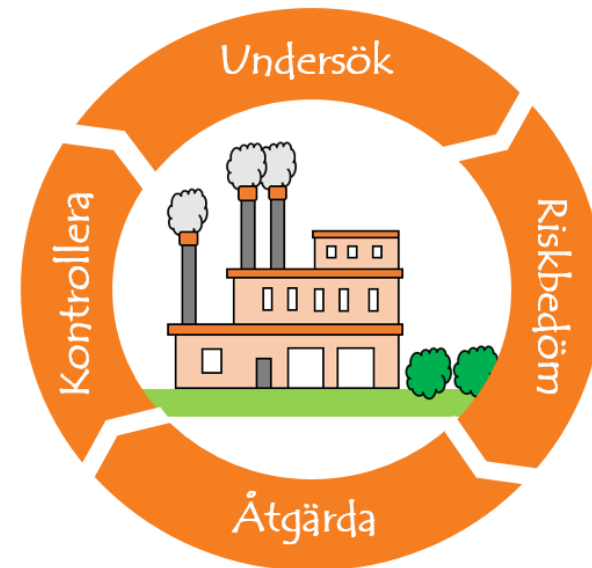
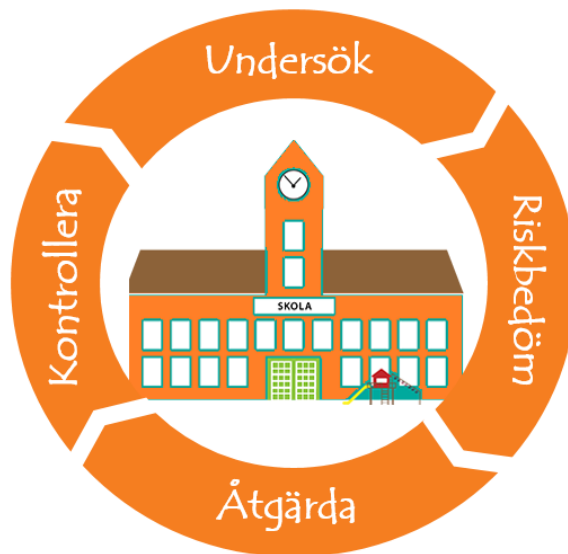
Kemiska

Organisatoriska

Undersök (hitta riskkällorna)

För de yrkesinriktade programmen och vid PRAO och APL förekommer kanske risker och aspekter som man normalt sett inte förknippar med skolmiljö.

Praktik för unga - Arbetsmiljöverket (av.se)

Alla former av lärande som sker på en arbetsplats och inom ramen för en utbildning:

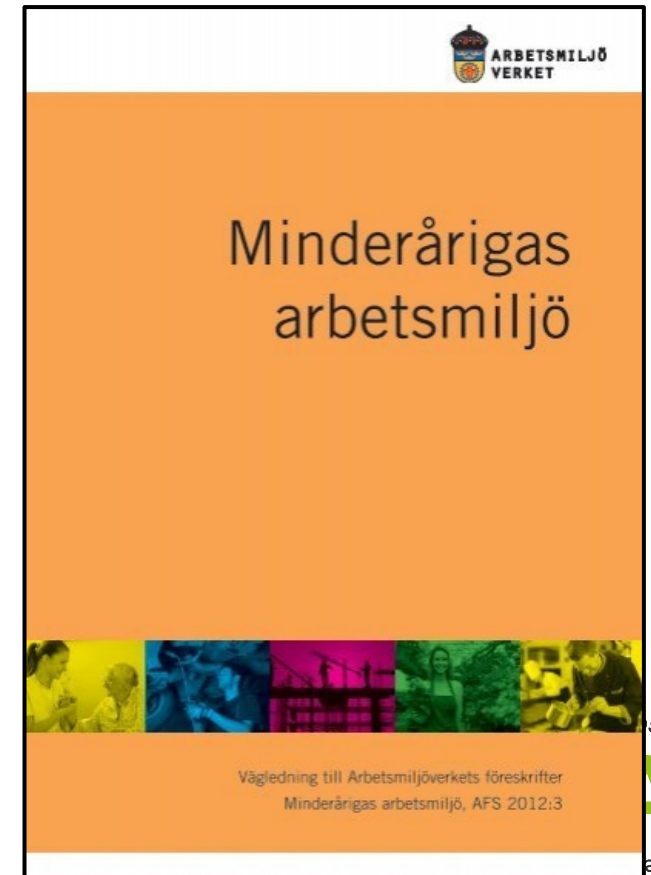
- Prao
- APL
- Lärlingspraktik

Mer information på webinariet
den 26 oktober 2023

Ansvaret för en elev som är ute på praktik ligger hos
både skolan och praktikplatsen.

Bra hjälpmedel!

www.av.se

Exponeringar som innebär medicinska kontroller

23-35 § Medicinska kontroller

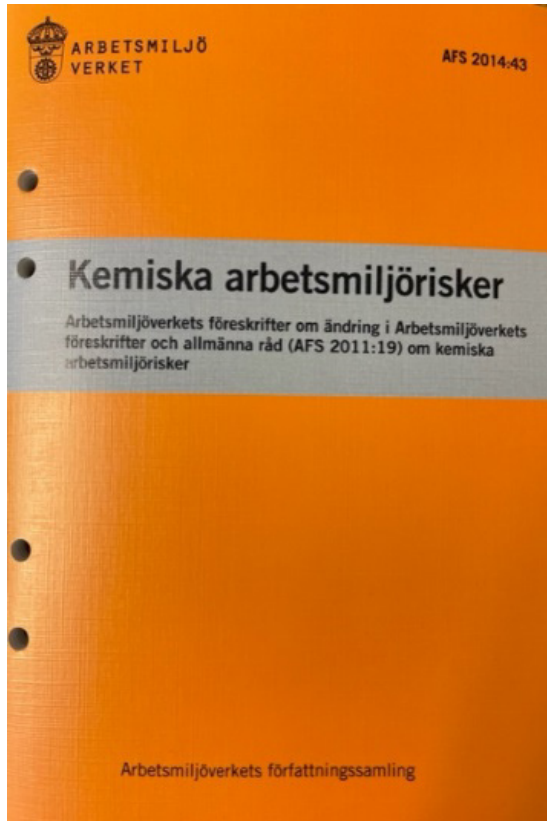
- Vibrationer
- Nattarbete
- Handintensivt arbete
- Allergiframkallande kemiska produkter

36-79 § Medicinska kontroller med krav på tjänstbarhetsbedömning

- Allergiframkallande kemiska produkter
- Fibrosframkallande damm
- Vissa metaller
- Arbete som innebär stor fysisk ansträngning

Allergiframkallande kemiska produkter

AFS 2011:19 Kemiska arbetsmiljörisker

H334: Kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andnings-svårigheter vid inandning

H317: Kan orsaka allergisk hudreaktion

Allergiframkallande kemiska produkter

37 f §, Anordnande av medicinska kontroller för

arbetstagare som kommer att sysselsättas eller sysselsätts i arbete med exponering för farliga kemiska produkter klassificerade som H317 eller H334 på grund av sitt innehåll av:

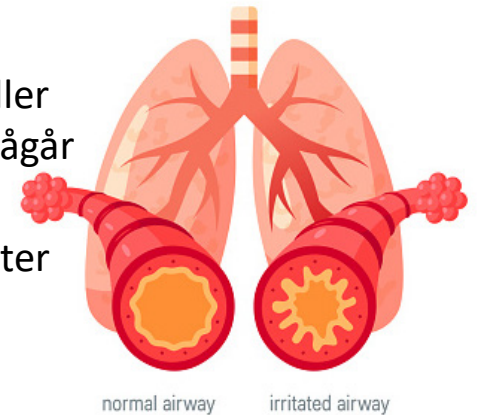
1. Epoxiplastkomponenter
2. Formaldehydhartser
3. Metakrylater
4. Akrylater

37 g §, Anordnande av medicinska kontroller med **tjänstbarhetsbedömning** för

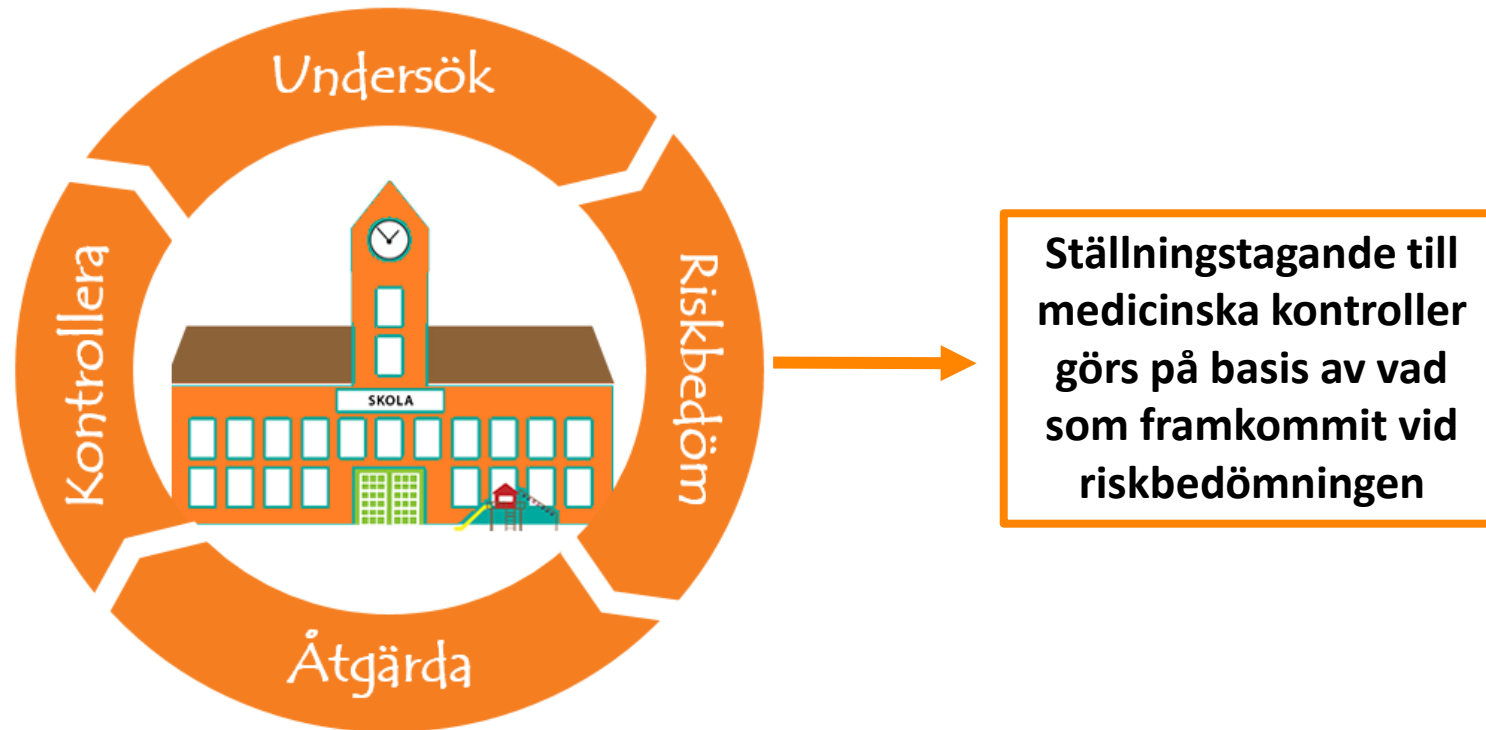
arbetstagare som kommer att sysselsättas eller sysselsätts i arbete kemiska produkter:

1. klassificerade som H334 på grund av sitt innehåll av diisocyanater eller organiska syraanhydrider
2. innehållande etyl-2-cyanoakrylat eller metyl-2-cyanoakrylat om arbetet pågår sammanlagt mer än 30 min/vecka
3. eller där termisk nedbrytning frisätter diisocyanater

Gäller inte om **riskbedömning** visar på försumbar exponering

Riskbedömning

Riskbedömning

1. Arbetar vi med produkter som innehåller dessa ämnen?
(och var hittar vi denna information)?
2. Är produkterna märkta H317 eller H334 ?
3. Vad menas med termisk nedbrytning?
4. Vad menas med försumbar exponering?

Arbetar vi mer produkter som innehåller dessa ämnen och är de märkta H317 eller H334?

1. Namn på ämnet/blandningen
2. Farliga egenskaper
3. Sammansättning
4. Åtgärder vid första hjälpen
5. Brandbekämpningsåtgärder
6. Åtgärder vid spill
7. Hantering/lagring
8. Begränsning av exponering/personligt skydd
9. Fysikaliska/kemiska egenskaper
10. Stabilitet/reaktivitet
11. Tokikologiska information
12. Ekologisk information
13. Avfallshantering
14. Transportinformation
15. Gällande föreskrifter
16. Annan information

Är produkten märkt

H334?

Innehåller produkten diisocyanater?

Yrkesprogram med diisocyanatexponering

- **Fordon och transport**
 - Karosseri och lackering
 - Personbil (svetsning, slipning i billack)
- **Industri tekniskt program**
 - Svetsteknik
- **Hantverksprogram**
 - Smed (svetsning)
- **Bygg och anläggning**
 - Måleri (industrimålning)
- **Ortopedtekniker**

Vad menas med termisk nedbrytning?

När diisocyanat innehållande färg har torkat innebär den inte längre en risk för ohälsa

MEN....

Vid bearbetning på ett sätt som innebär att hög värme uppstår (svetsning, slipning) bryts färgen ned till diisocyanater igen.

Vilken exponering har vi?

Produkten: benägenhet att avge olika ämnen (ångtryck, dammighet etc), mängden som hanteras, halten av olika ämnen i produkten.

Arbetsätt/processteknik: temperatur, hantering/bearbetning, hur länge utför man arbetsmomentet, avstånd till källan, tekniska lösningar (inkapsling/avskärmning/andningsskydd)

Vilken exponering har vi?

Försumbar exponering utgår från den exponering man har då man inte använder andningsskydd.

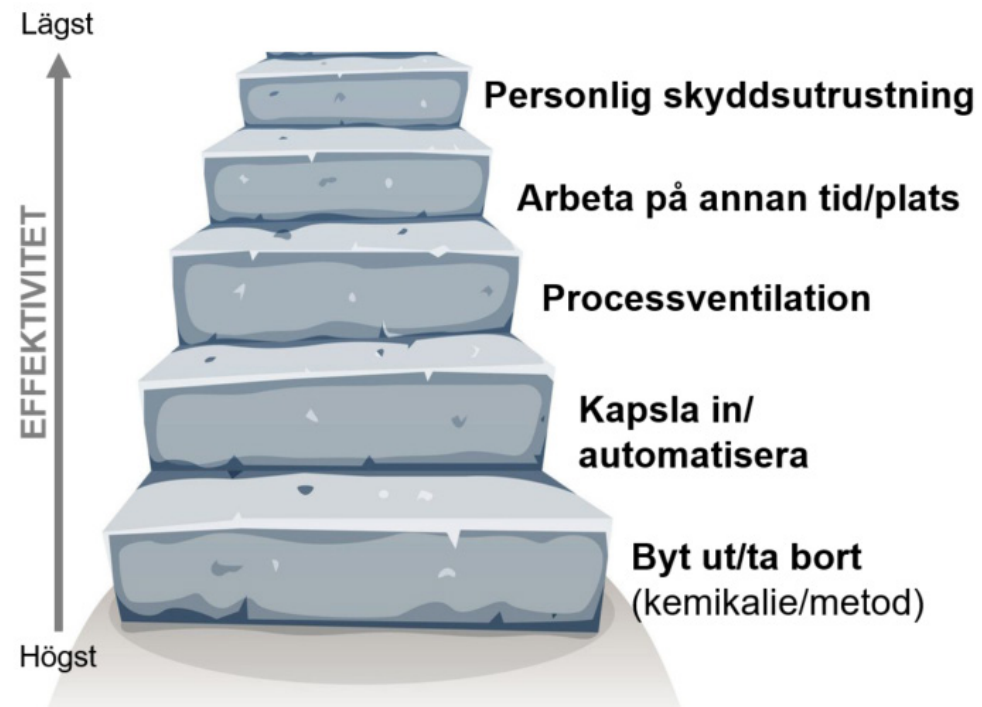

"Ja, jag måste ju lyfta på visiret 8-10 gånger i halvtimmen för att kunna syna godset".

Om exponeringen inte är försumbar och produkten innehåller diisocyanater och är märkt H334 skall Medicinsk kontroll med tjänstbarhetsbedömning utföras.

Riskbedömningen är viktigt rent generellt

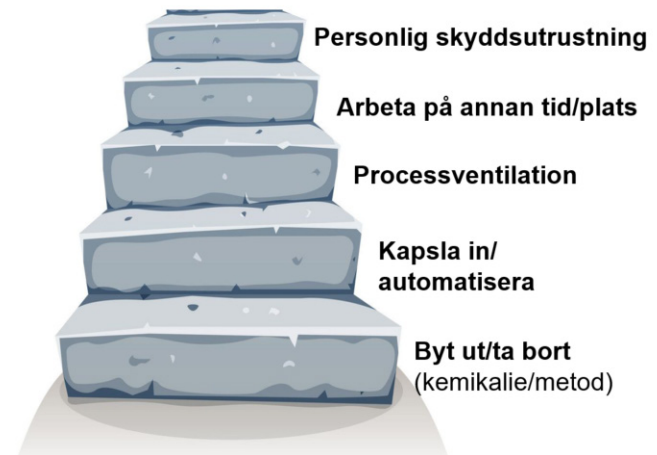
Åtgärder för att minska riskerna

Rätt riskbedömning...

...ger rätt åtgärder

Underskattar vi riskerna är risken stor att vi sätter in fel eller för få åtgärder.

Medicinsk kontroll görs kanske inte trots att det borde

Överskattar vi riskerna finns också risk för fel åtgärder.

Bedömning för tjänstbarhetsintyg på felaktiga grunder (ingen exponering) kan leda till att individer får sluta sitt arbete i onödan.

I de kompetenser som behövs för att kunna säkerställa att medicinska kontroller görs på rätt grunder kan det således även finnas behov av **arbetsmiljöingenjörer** (från företagshälsovården) som kan hjälpa till med riskbedömning.

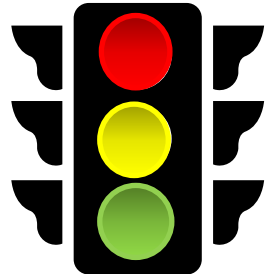
På förekommen anledning.....

Höga vibrationer på praktikplatserna och i skolverkstaden

Bygglärare som fått göra ordentliga riskbedömningar berättar att elever kan vara utsatta för över 300 vibrationspoäng på en vanlig skoldag.

Insatsvärde och gränsvärde

POÄNGMETODEN

Gränsvärde = 400 poäng
Insatsvärde = 100 poäng

[Poängmetoden - Arbetsmiljöverket \(av.se\)](http://av.se)

